Ч. 222. Четвер 3 (16) жовтня 1902. Рік XII.

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї

на цілий рік	К 4·80
на пів року	„ 2·40
на чверть року	„ 1·20
місячно	„ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К 10·80
на пів року	„ 5·40
на чверть року	„ 2·70
місячно	„ —·90

Поодиноке число 5 с.

Вісти полїтичні.

(Конференция ческо-нїмецка. — Страйки углекопів. — Бурскі ґенерали в Парижи.)

На вчерашній конференциї др. Кербера з послами ческими і німецкими предложив пан Президент міністрів проект тимчасового управильненя язикових відносин для властий державних в Чехії, а то аж до рішучого і остаточного полагодженя язикового спору. Після того проекту, в службі державній і в державних властях німецкий язик мав би бути уживаний в дотеперішних розмірах: передусім в цілій службі войсковій і в жандармериї для їх службових справ, а по друге для їх переписки з властями поза границями королївства ческого. Пан президент міністрів др. Кербер, вручаючи ческим мужам довірія проект управильненя язикової справи, обернув ся до них з просьбою, аби той проект уважно розважили, а заразом зазначив, що єсть горячим бажанєм єго, аби засади, заключені в тім предложеню, стали ся підставою тревалого управильненя язикових відносин в Чехії і на Мораві. Посол др. Пацак відповів, що відпоручники Чехів розберуть предложенє, а відповідь подадуть в як найкоротшім часі п. Президентови кабінету. Конференция тревала ледве кілька мінут, а по ній зібрали ся ческі посли на спільну конференцию.

Робітничі страйки захопили францускі копальні вугля, хотяй не всї робітники приступили до страйкуючих. Іменно на парнскій „независимій біржі праці" відбули ся збори заступників „жовтого синдикату" робітників, на котрих стверджено, що страйкуючі робітники суть в меншости, та навіть поставлено внесене, щоби працюючим робітникам розділити револьвери і набої до самооборони, коли би страйкарі схотіли прогнати їх від праці. Однак від такого узброєня відступлено, коли заступник правительства запевнив, що працюючі найдуть достаточну оборону у войсковій силі. В ріжних місцевостях прийшло до кровавих перепалок між військом а страйкуючими робітниками. Секретар міжнародного стоваришеня францусько-альжирских робітників в пристанях, повідомив секретарият „Гірничого союза", що видав обіжник до пристанених робітників всїх пристаний, щоби занехали виладовуваня транспортів вугля. Робітники розвели аґітацию за загальним страйком працюючої верстви. — Також в Бельґії надходить гроза углевого страйку, бо заступники ямарів 4 бельґійских гірничих ревірів ухвалили вчера в Шарльроа зажадати 5 прц. підвижки платнї. Ся ухвала принята з огляду на францускихробітників, щоби не допустити до дешевшого довозу угля з Бельґії. — Гірничий страйк в Швайцариї, який довів був до формальних битв з військом, покінчив ся передвчера ухвалою страйкуючих робітників, щоби висказати протест против поліциї і війска і підняти наново працю. — Натомість страйк углярів в Сполучених Державах треває дальше, а дотеперішні переговори при співучасти правительства не довели до порозуміня.

Вчера вечером відбув ся в Парижи бенкет в честь приїхавших там бурских ґенералів. В бенкеті взяли участь між иншими др. Лейдс і президент комітету независимости Бурів. В часі бенкету виголосив ґен. Бота промову, в котрій присьвятив горячий спомин погибшим в обороні независимости полудневоафриканьских републик францускихдобровольців. Впевнив, що Бури будуть вірні Анґлії, наколи она не буде поступати з ними несправедливо. Вкінци подякував бурскому комітетови у Франциї за услуги, які він віддав Бурам у війні. Ґенерал Девет говорив о обставинах, що примусили Бурів до занеханя борби та заявив, що вже більше оружия до рук не возьме. Висказав радість з причини гостини у Франциї і підніс тоаст в честь Франциї.

1)

ПОДОРОЖ по СИЦИЛІЇ.

(Після Тайнерта, Шинера, Брокка і др. зладив К. Вербин.)

Сідай зі мною, любий читателю, на судно буйної уяви та попливемо до Сицилії, в сторони, де було колись царство бога Еоля. Було то вже дуже давно, і володітель вітрів хиба вже дуже а дуже постарів ся, але видко, що ще жиє і мабуть щось єму не сподобало ся в краю стародавних Секелів, коли із своєї печери на Ліпарийских островах випустив той страшний вихор, що недавно тому наробив такого нещастя в місті Модіка і єго охрестности. Поїдемо дорогою славного Одісея та послухаємо, чи ще й нинї сьпівають сирени, ті якісь морскі богинї, до половини дівиці, до половини риби, що вабили колись до себе того грецкого скитальця, і переконаємо ся також, чи правду каже стара латиньска приповідка, що „попадесь на Сциллю, хто схоче обминути Харибду". При сїй нагоді заглянемо до кузнї Гефайста (римского Волькана), кулявого божка-коваля, що то колись зі своїми одноокими помічниками Киклопами кував зброю для богів неба і земл, а відтак поїдемо до краю, що був вітчиною таких велитів науки, як Пітаґорас і Архімедес, та розсадником тої культури і цивілізациї, що стала ся основою теперішної нашої. Побачимо богатий край а бідних в нїм людий, і ті сторони, де розгравали ся так великі події історичні, як пунійска війна і кровава сицилійска вечірня, а наконець розвідаємо дещо про каморру і маффію, ті страшні хороби суспільні, що витворились внаслідок гнету чужинців і борби крайної бідности з великим богатством. Але поки-що зачнемо нашу вандрівку від Калябриї, одної з найкрасших країн Італії, славної вітчини калябрийских бриґантів.

I.

Калябрия і єї богатства. — Манна калябрийска і дубова черча. — Жителї Калябриї і їх біднота. — Фра Діяволо і Мусоліно — Козенца і Катанцаро.

Найдальше на полудне висунений кінчик Італії, земля, положена межи двома морями — від всходу мере Йоньске, від заходу море Тірреньске, — і відділена від Сицилії проливом Месеньским, то край, що зве ся Калябрия. Серединою єго тягнуть ся високі, скалисті гори, що розділяють ся на дві части: одна з них, північна, то Ля Сіля, високі лісисто гори, котрих найвисший верх Ботте Донаті доходить до висоти 1930 метрів, а друга, то масивне пасмо гір, зване Аспромонте, що тягне ся аж до Месеньского проливу, і тут спадає стрімко до моря; тут найвисший вершок Монтальто на 1958 метрів високий. З двох боків врізує ся море глубоко в землю і творить від всходу залив Сквілляче, від заходу залив Сьв. Ефимії; трохи дальше на полудне від сего послїдного єсть ще третий залив, званий заливом Джоя.

Підсоне Калябриї єсть дуже здорове, з виїмкою тих місцевостий на долах близько побережа, де суть охаби і багна; в тих місцевостях прокидає ся хороба, звана малярия, і длятого з тих сторін люди літом втїкають у висше положені місця, в гори, а навіть і робітники, що змушені там працювати, їдуть на ніч нераз і дві милї далеко. Земля Калябриї єсть дуже урожайна. Гори вкриті переважно густими сосновими лісами, а в многих сторонах росте також модрень, вічно зелений дуб і рід дубових корчів, що дають т. зв. дубову черчу або кошенїлю, котра заступає правдиву. Тота дубова черча, то маленькі бульбочки, що нарастають на галузю від уколеня комахою, а в котрих єсть червоний сок, що служить до крашеня. Пастухи і діти та взагалї бідні люди ходять по лїсах і зривають нігтями ті бульбочки з галузя і продають їх до крашеня материй. Другим важним деревом, що тут росте, то рід ясеня, з котрого витїкає манна, звана калябрийскою. Манна випливає сама від себе, або від того, що молоденьку кору галузок ясеня поколе рід комахи, званої цикадою. Манна єсть то солодкий сок, що випливає з дерева і гусне та твердне на воздусї. Головною складовою частию манни єсть т. зв. манніт або цукор манновий. Манну збирають найчастїйше в той спосіб, що розрізують кору дерева що дня в иншім місци на перехрест, а відтак віддлупують від неї затвердлу манну; єї продають відтак під назвою манни калябрийскої до аптик, де з неї варять рід сирупу,

По бенкеті вручено ґенералам срібний памятковий медаль. Населенє на улицях витало всюди бурских гостий з одушевленєм.

Новинки.

Львів дня 15 го жовтня 1902

— З львівского університету. Збір професорів правничого виділу ухвалив представити міністерству просьвіти до затвердженя доцентуру дра Йосифа Бузка, міністеріяльного концепіста, котрий габілітував ся яко доцент статистики та обійме виклади по д-рі Т. Пілятї, членї краевого виділу. Заразом поручено п. Бузкови суплентуру права і науки адміністрацийї на зимовий піврік. — Фільософічний виділ ухвалив надати професорови др. Бальцерови гідність доктора фільософії honoris causa

— Лєкторат руского язика в львівскім університетї розпочинає ся в пятницю, дня 17 с. м. в сали IV. о 6 год. вечером для I., а о 7 год. для II. відділу.

— Стипендия. Ц. к. Намістництво надало опорожнену стипендию з наукового фонду, призначеного для рускої молодїжи, річно 210 кор., слухачеви III. року права в краківскім університетї, Ів. Салашеви.

— Є. Е. п. Маршалок краєвий гр. Андрей Потоцкий виїздить на кілька днів до Відня. Та подорож стоїть мабуть в звязи зі справою скликаня галицкого сойму на довшу сесию в січни 1903 р.

— Краєвий Виділ з причини хлїборобских страйків вислав до повітових виділів дотичних охрестностий два квестіонарі з питанями для зібраня статистичного матеріялу дотично страйкової квестиї. Один з квестіонарів мають переслати двірским обшарам, де були страйки, а при помочи другого квестіонаря повітові виділи мають переслухати війтів тих самих місцевостий і цїлий матеріял, зібраний в сей спосіб, доповнений власними увагами і поясненями предложити краєвому виділови найдальше до 25 с. м. Квестіонар виготовлений краєвим виділом обіймає жаданя подати: назвиско властителя маєтку, чи мешкає в місци, а коли нї, назвиско завідателя, евентуально державця; який був кошт найму робітника в часї жнив, а який в инших порах року і який був спосіб винагороди робітника; який був середний кошт жнив з морга; чи уживано жнивярок і коли спроваджено їх перший раз; коли с. р. робітники відмовили роботи і які ставили жаданя; чи заключено угоду, на яких услівях, на як довго і за чиїм посередництвом; чи спроваджувано чужих робітників до жнива, звідки і за якою винагородою; кілько є постійної фільварчної служби і чи она рівнож страйкувала; чи і на яких услівях навернула до роботи; вкінци чи в місци або околици істнують які промислові заведеня, кілько місцевих людий там одержує працю, через який час в роцї і кілько там заробляють?

— В Преображенській церкві при ул. Краківскій у Львові вставлено вже в іконостасї всї образи з виїмкою великих образів Ісуса Христа і Матери Божої, які находять ся ще в малярскій роботї.

— З перемиської епархії. Презенти одержали оо.: Орест Гватишак на Полкинї, Віктор Крвавич на Яжів старий, Анатоль Хиляк на Хиранку. — Канонїчно інституован ся на Загірє, ольховецкого деканата, о. Іван Калужницкий. — Завідательство в Морохові одержав о. Антоній Клачиньский, а сотрудництво в Криници, мушиньского деканата, о. Григорий Коваль. — Крилошаньскими відзнаками надїлений о. Йосиф Конистяньский, парох в Лежайску. — Правительство продовжило дотацию з релїгійного фонду на дальший один рік для приватних сотрудників в Соколї і Опаці, а призволило на таку дотацию для сотрудника, що має додати ся пароховн в Старяві, мостиского деканата.

— Побите вахмайстра від поліциї. В понедїлок в ночи вертав вахмайстер Іван Фанґ з контролї. На ул. Бема стрітив він двох людий, що несли величезний клунок, а здогадуючись, що то злодії, пустив ся за ними в погоню і задержав з спитав, звідки вертають з клунком о тїй порі. На то один із злодіїв вдарив Фанґа витрихом по голові так сильно, що его кров облила. Фанґ хотїв добути шаблї і боронити ся, але вже не міг, бо зімлїв і упав на землю. Злодії добули тогди шаблю та порубали нею Фанґа і так тяжко покалїченого лишили на улици разом з клунком, в котрім знаходились покрадені річи. Трохи пізнїйше надійшов якийсь робітник та поміг Фангови позбирати ся і занести клунок на поліцию. Фанґа відставлено на стацию ратункову, де єму заосмотрено кілька глубоких ран на голові, рану над лївим оком і меншу рану на лївій руцї; єго завезено опісля до ґарнізонового шпиталю. Доходжене поліцийне показало, що річи в клунку походили із крадежа, доконаної тої ночи в помешканю поручника від артилерії Єкеля при улици Городецкій. В клунку було кількадесять штук біля, чотири пари чобіт з холявами, черевики, будильник, три коробки тютюну і т. п. В помешканю поручника один із злодіїв лишив старі черевики, а на місци нападу один з них загубив чорний мягкий капелюх і витрих, котрим ударив Фанґа по голові а також знайдено закровавлену шаблю Фанґа. Вчера арештовано нотованого злодія Станислава Штанда, підозріного о крадежі при ул. Городецкій і о побите Фанґа, але Штанд виипрає ся всякої вини.

— Рідке з'явище природи. З Будапешту доносять під датою 11-ого с. м.: У Вальтерсдорфі була вчера велика туча, підчас котрої спустив ся з хмар довжезний стовп густої мраки, і крутячись вирем, гнав з шаленою скоростию через село, зриваючи в нім дахи, почерез котрі сунув ся. З одної шопи схопило цїлий дах, підняло его високо в гору а відтак зі страшним лоскотом кинуло на землю. Двома жінками, що случайно дістали ся у той вир мраки, обкрутило кілька разів на місци довкола себе а відтак кинуло ними до землї.

— Спроневірене в касї сьв. Вячеслава в Празї. Дальші доходженя в сїй справі показали, що спроневірене доходить до 6 міліонів корон. Головними виновниками суть: председатель сего товариства о. Іван Дрозд, директор Когут і книговодець Орт, котрий ще перед відкритєм спроневіреня відобрав собі житє. Касиер Греік признав ся отверто, що від многих лїт фальшував біляиси. Найбільше виновним єсть о. Дрозд, котрий був давнїйше редактором ґазети „Чех" і катехитом при реальній ґімназії. Вже тогди інтересував ся він сею касою, і свого часу говорено, що то через его аґітацию усунено тодїшного голову товариства. По якімсь часї вибрано о. Дрозда головою ради управляючої сего товариства. На тім становищи діставав він 6000 К річної платнї і вільне помешканє. Крім того був він також членом ради управляючої другої ческої

уживаного за средство легко прочищаюче, особливо для дїтий.

Крім тих дерев ростуть тут ще плятани, каштани, оріхові дерева, фіґи а передовсім дерева оливні, котрі творять тут цїлі гаї і суть одним із найбільших жерел доходу, бо дають добру оливу. Побіч оливних гаїв мають тут велике значінє ще й гаї помаранчеві та цитринові. Із збіжа удає ся тут головно пшениця, а вже найбільше риж, котрого тут тілько родить ся, що его аж вивозять. З инших ростин тут шафран, ганиж, солодке деревце, лен і коноплї. Із звірят домашних держать тут найбільше овець і рогатої худоби а відтак буйволи і мули та особливо красні конї. В горах добувають красний мармор і алябастер, ґіпс, ґалун, крейду, сіль, лазуровий камінь та мідь. В многих сторонах займають ся тутешні люди також годівлею шовківниць а море дає також много жерела доходу. В декотрих сторонах добувають з моря коралї і рід скальок, що прядуть тоненьку вовну, з котрої виробляють тут матерії подібні до шовкових.

Калябрези то нарід дуже темний і забобонний, дуже простий але щирий і гостинний, а вже найбільше відзначає ся тим, що має велике почутє особистої чести, котру готов кождої хвилї боронити, хоч би й проливом крови. Длятого кождий калябрез ходить узброєний і мусить мати бодай ніж при собі. Тут лиш богачі і бідні а середного стану нема; і положене селян єсть тут дуже сумне і длятого многі з них покидають рідний край і їдуть за море. Загальна біднота а відтак згадана вже честилюбивість та палка вдача і мстивість Калябрезів сталась причиною, що тут з давен давна завело ся розбишацтво, котрому в пригоді стають величезні лїси і дебри та многі печери в горах. Калябрез не знає, що то доходити в судї свого права; він сам робить собі справу; рушниця а найчастїйше острий ніж роблять смерть противникови і розбишак готовий. Коли убийник втече в гори і жиє опісля з розбоїв, то з него стає „бандит"; він збирає собі ватагу з таких самих як він і стає пострахом цїлого краю. Не боїть ся, щоби хто его зрадив, бо его краяни боять ся его мести і не лиш не важать ся его зрадити, але ще й подають всїляку поміч. Коли же такий очайдух бере ся грати ролю політичну, помагає піддержувати ворохобню, як то бувало особливо в давних часах в Італії, то з него стає „бриґант" і він набирає ще слави.

Таким бриґантом з давних часів був н. пр. Фра Діявольо (брат чорт), що звав ся по правдї Мікеле Пецца. Він родив ся в Ітрі в 1760 р. і вже за молоду пустив ся був на розбої, зложивши собі ватагу з кількасот людий. Якийсь час служив він кардиналови Руффо против Французів а опісля перейшов на службу до Французів. Перейшовши опісля до Анґлїйців, волочив ся він головно по Калябрії і жив тут з розбоїв, хоч сам лиш дуже рідко кого убивав, найчастїйше хиба у власній обороні. Тут держав він собі ватагу зложену з кількасот найзавзятїйших очайдухів, а непроходимі під ту пору калябрійскі лїси, дебри і печери служили єму і его товаришам за безпечну криївку. Крім того мав він всюди по містах і селах своїх спільників і помічників, котрі або остерігали его або давали знати, де і коли можна що роздобути. Перебраний за жебрака, за подорожного або сьвященика і т. п. являв ся він несподївано в домах богачів і в гостинницях, в селї або в місті, а маючи зі собою так само перебраних товаришів, казав собі платити великі суми і щезав в одній хвили без слїду так само, як і появляв ся несподївано. Задля тої его незвичайної хитрости і сьмілости назвав его нарід „братом чортом", а его многі любовні пригоди зробили з него віби якогось героя. Француский композитор Данило Обер (Auber) своєю оперою „Fra Diavolo" зробив імя сего бриґанта памятним на всї часи, хоч предмет сеї опери єсть зовсім видуманий. Наконець Французи, котрим він був дуже допік, дістали его хитрим способом в свої руки і повісили в падолистї 1806 р.

Подібної слави дожив в наших часах калябрийский бандит Мусоліно, родом із Сан Стефано в Калябрії, котрого сего року засуджено на цїле житє до вязниці, але то лиш длятого, що в Італії кара смертя знесена. Але Мусоліно не мав ватаги і не відгравав політичної ролї, як Фра Діявольо. Він ще й тим відзначав ся від всїх бандитів у своїй вітчинї ба і від розбишаків цїлого сьвіта, що не крав, не розбивав анї не убивав нїкого задля рабунку, хоч позбавив житя многих людий. Мусоліно став був убийником лиш з мести. Суд присяжних в Катанцаро в Калябрії засудив був Мусоліна за якесь убийство на 21 лїт тяжкої вязниці а его товариша Філясто на 8 лїт, хоч Мусоліно рішучо виправ ся того убийства і зовсім певних доказів на то не було нїяких. Всї говорили тогди, що Мусоліна засуджено невинно, а він сам тогди присяг, що пімстить ся за свою кривду на своїм краянї Цокколї'м, виновнику того его нещастя. Обох засуджених відставлено до вязниці в Ґераче Марина і замкнено в одній казнї ще з двома другими злочинцями.

Всїм чотирам злочинцям удало ся по якімсь часї втечи з вязниці кріз діру, яку Мусоліно вилупав в стінї. Він сам так розповідав о тім перед судом в місті Люка, де єго сего року судили: Бог дав менї таку силу, що я тяжким зелїзним дручком з моєї постелї вибив діру в мурі. Я працював три днї і три ночи, а дозорці вязниці нїчого не виділи і не чули. Тіло відпадало менї з рук аж до самих костий, але я не чув нїякого болю. Коли ми втїкали, то кров нам текла з ніг терня і каміня, але я

інституциї „Zivnostenska banka“ та й там діставав високу платню. О. Дрозд був також членом виділу католицко-політичного товариства і братства сьв. Михайла. В поїздках до Риму обнимав о. Дрозд звичайно провід. Папа іменував его папским шамбеляном, а крім того дістав ще й папский ордер. Дрозд, Когут і Орт грали в порозуміню на біржи під своїми іменами. Дрозд мав господиню якусь Анну Мадель, вдовицю по реставраторі, котра була у него вже пятнайцять літ. В послідних часах зробив він з нею „умову межи живучими“, силою котрої на случай своєї смерти записав їй і єї 23 лїтному синови ціле своє майно. В помешканю Дрозда і его господині зроблено ревізию і знайдено досить значну готівку, а відтак дуже богато всіляких дорогоцінних річий, котрі Мадель, нині особа 40-лїтна, діставала в дарунку від о. Дрозда і его приятелів. Знайдені гроші і дорогоцінности покрили шкоду на 97.000 К. Мадель арештовано. При особистій ревізиї о. Дрозда і его господині знайдено 20 штук золотих 20-коронівок, 2 золоті дамскі годинники і кілька дорогих брошок. Зроблено також ревізию у вдовиці по книговодци Орті та забрано всіляки дорогоцінности, між иншими дуже дорогі скріпки, цінні папери і готівку на суму около 150.000 К. Показало ся дальше, що брат о. Дрозда, властитель камениці в Жижкові, позичив був на ту каменицю велику суму, але не платив процентів. Товариство лиш через то одно стратило 98.000 К.

— **Померли**: Антін Саноцкий, докторанд медицини, дня 10 с. м., в заведеню в Кульпаркові, в 30 ім році житя; — Роман Гратюк, ученик 4 ої кляси руской ґімназиї в Коломиї, в 14-ім році житя.

— **„Товариш“**, ілюстрований календар на рік 1903, річник II. (Чч. 272 і 273 видавництва товариства „Просьвіта“.) 8⁰, сторін 236 + інсерати. Ціна 1 К.

Правдиву прислугу для нашого народа вчинило товариство „Просьвіта“, видаючи своім коштом та заходом отсю книжку, якої вже перший річник з тамтого року здобув собі признане найлучшого з усіх видаваних у нас календарів. Хто зважить, яку важну задачу має сповняти календар зглядом грамотної людини всякого стану, мусить признати, що видавник такої книжки піднимаєть ся дуже важкого труду. Се не роман, ані збірка віршів або оповідань, які по прочитаню складаєть ся звичайно на полицю, щоб більше їх до руки не взяти. Ся книжка має подати щось більше, як приємну лектуру на кілька годин. Своїм змістом так вяжеть ся она з житем у всяких его умовинах, що треба єї читати цілий рік. А потребує єї читати всякий, кому азбука не чужа, тому й розходить ся она в найширші круги суспільности тисячами примірників.

І отсю книжку зладжувано у нас доси звичайно в сей спосіб, що передруковувало ся з незначними змінами календарску часть з первого лїпшого старого календаря, подано два-три пусті віршики та оповіданя, для ока де кілька стереотипних інформаций і календар готовий. Так водило ся у нас до недавна. Доперва видавник „Товариша“ зірвав з шабльоном і показав, як властиво повинно ся робити календар, щоб осягнути свою ціль. Уклад, добір змісту, его актуальність, а передовсім популярність викладу навіть научного матеріялу роблять „Товариша“ книжкою наскрізь оригінальною і від початку до кінця цікавою. А вартість її тим більша, що не кінчить ся з кінцем року. „Товариша“ можна читати і по десяти лїтах з однакою користю. Все він лишить ся практичним і догідним підручником ріжнородного знаня.

Зміст „Товариша“ за 1903 р. не уступає в нічім цікавістю першому річникови, зате богатством значно перевисшає! Многі практичні та загальні поради і замітки можуть придати ся навіть найінтеліґентнїйшій людині. Замітні також численні ради господарскі і ґіґієнічні та розвідки про господарство рільне, пояснені добірними ілюстрациями. Є там і коротка але основна історія та пояснене страшних явищ природи, якими зазначила ся перша половина сего року, як землетрясене в Шемаєї і вульканічна катастрофа на Мартиніці. Гарні ілюстрациї причиють ся ще більше до зрозуміня річи. А вже зовсім щось нового і оригінального, що приносить сегорічний „Товариш“, се короткий підручник науки гри в шахи. З доданої карти може кождий легко сам собі зробити фіґурки і шахівницю. Устав церковний для більшої вигоди тих, що его потрібують, долучаєть ся до календаря окремою книжочкою. Взагалі ніхто не повинен зволїкати з набуванєм нового „Товариша“. Его розумні, практичні гадки та поради вже тепер станули-б не одному в пригоді.

Телеґрами.

Відень 15 жовтня. На вчерашній нараді Чехів ухвалено одноголосно начерк відповіди на предложений дром Кербером проєкт ческо-німецкої угоди. Той начерк буде в четвер предложений поодиноким ческим клюбам до затвердженя, а відтак пересланий президентови дрови Керберови.

Берлин 15 жовтня. Вчера відбуло ся перше засідане парляменту.

Гаґа 15 жовтня. Мировий суд видав вчера рішеня в справі спору Сполучених Держав з Мехиком і засудив Мехик на заплачене $1\frac{1}{2}$ міліона долярів.

Білгород 15 жовтня. Потверджує ся вість, що кабінет подав ся до димісиї. Причиною має бути то, що царска пара не хоче приймити тепер сербского короля в Ливадиї, і жадає, аби король відложив свій приїзд на пізнійше.

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

не чув ніякого болю. Чотири дні і чотири ночи ішли ми так в гори Аспромонте, де вже люди знали, що я втік, бо чутка розійшла ся була наперед. Братя Цокколі, мої смертельні вороги, лагодили ся на мене. Ну, хибаж мали они мене, невинно засудженого, тепер убити?... Вже в двайцять днів по своїй втечи застрілив Мусоліно в густім лісї двох людий, що сьвідчили против него перед судом. Опісля волочив ся він коло Сан Стефано і до двох літ удало ся ему поубивати всіх тих, що чим небудь причинили ся до его засудженя. Зараз по его втечи вислано за ним жандармів і ті слідили всюди за ним, однак не могли его зловити. Мусоліно яко мститель своєї чести і кривди став ся відразу любимцем народу, бо всї були переконані, що він був невинно засуджений; всї боронили его, як могли, укривали его, доносили їсти і давали знати, скоро де появили ся жандарми. Так крив ся Мусоліно через кілька лїт в калябрийских горах, мимо того, що сотки ба може тисячі жандармів всюди за ним слїдили. Аж наконець удало ся одному жандармови зловити Мусоліна коло міста Урбіно. Він знайшов при нім 250 лїрів (корон) готівкою і два образки, св. Иосифа і Матери Божої з Аспромонте, до котрих він заєдно молив ся. Як велике значінє мав сей бандит в Калябриї, найлїпшим доказом хиба то, що правительство не мало відваги казати судити его в Калябриї, але визначило до того аж суд в місті Люка в північній Італії. Мусоліно то тип калябрийского бандита, котрого обставини і характер народу зробили розбишаком. Чи і кілько злочинів, доконаних лиш безпосередно із злої волї та зьвірскости, суд в Люка не міг того вислїдити, а він аж до послїдної хвилї перечив рішучо тому, мов би то він став розбишаком лиш задля самого рабунку.

Не будемо довго задержувати ся в Калябриї, длятого заким пустимо ся в дорогу, згадаю ще, що Калябрия складає ся із трох провінций: одна з них Козенця зі столицею того самого імени, друга Катанцаро, а третя то Реджо ді Калябрия. Місто Козенца лежить на з'убочи горба, що розділяє ріки Краті і Бузенто саме перед тим місцем, де они сплиивають ся разом. Місто се звістне в історії з того, що під его мурами погиб в 410 р. Алярих, король західних Ґотів. Кажуть, що Ґоти загатили ріку Бузенто і в єї руслї похоронили свого короля, а відтак пустили назад воду, щоби гріб їх короля не міг ніхто знайти. Нинїшне місто має около 18.000 жителїв, красні доми і палати, а на горбі понад містом стоїть кріпость, котрої мури, хоч на 3 метри грубі, не могли устоятись підчас землетрясеня у вересни 1870 р. Місто має кілька церков і монастирів і красну ґотицку катедру, в котрій єсть гріб короля Людвика III з Анжу. Козенца лежить в дуже нездоровім місци і длятого літом, хто лиш може, виїздить з міста в здоровійші гірскі сторони. Місто торгує шовком, оливою, манною, вином і збіжем. В 1783 р. потерпіла була Козенця дуже від землетрясеня і тогди згинуло більше як 30.000 людий. Не менше страшні були землетрясеня в 1854 і 1870 р.

Місто Катанцаро, столиця провінциї тогож імени, здобуване яко кріпость в 963 р. против Сараценів, виглядає ще й нині яко кріпость, лежить при зелїзници, що веде з Таранто до Реджо і має дуже красне положенє. Місто має около 30.000 жителїв, 10 церков, а між тими красну катедру, хороший музей з образами і многими старанностями.

(Дальше буде).

З друкарні В. Ловиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).